

Aspa

Seksuaalikasvatuksen pizza

- puhetta seksuaalisuudesta sopiva pala kerrallaan

Miksi seksuaalikasvatuksen pizza?

- 🍕 Rohkaisee ottamaan seksuaalisuuden teemat haltuun sopiva pala kerrallaan: jokaisella voi olla rooli seksuaalisuuden puheeksi ottajana tai asiakkaan seksuaalisuuden mahdollistajana.
- 🍕 Tunnistaa että seksuaalisuuden puheeksi ottamisessa on erilaisia vaihtoehtoja ja vaihteita.
- 🍕 Vahvistaa kohtaamistyötä tekevän ammattilaisen itsemääräämisoikeutta: jokaisella on oikeus valita millaisia seksuaalisuuden mahdollistajan rooleja ottaa ja oikeus suojella rajojaan.

Seksuaalikasvatuksen pizzan tausta

- Kehitetty Aspa-säätiön Voimaa seksuaalisuudesta -hankkeessa, jota tehtiin STEAn tuella vuosina 2018–2021.
- Voimaa seksuaalisuudesta -hankkeen tavoitteena oli vahvistaa asumispalvelujen käyttäjien valmiuksia ilmaista omia seksuaalisuuteen liittyviä tarpeitaan.

Työntekijöistä 21 % oli saanut tietoa tai koulutusta asiakkaan seksuaalisuuden kohtaamisesta ennen Voimaa seksuaalisuudesta -hanketta.

Voimaa seksuaalisuudesta -hankkeen alkukysely 2018

Ammattilaisen oman seksuaalisuuden tietoisuuden pala

- Pysähtyminen oman seksuaalisuuden äärelle pohtimaan, mitä seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet merkitsevät itselle.
- Omien selvittämättömien tunteiden ja kokemusten tiedostaminen on tärkeää, ennen kuin alkaa seksuaalikasvattaa muita.
- Seksuaalisuuteen liittyvien tietojen päivitys.

Kohtaamisen ja vastaamisen pala

- Rohkeus pysähtyä asiakkaan seksuaalisuuteen liittyvien kysymysten ja ajankohtaisten tilanteiden äärelle.
- Tietoisuus asiakkaan seksuaalioikeuksista. Seksuaalioikeuksiin liittyvien kysymysten tunnistaminen ja merkityksellistäminen.
- Ajan ottaminen ajankohtaisen tiedon etsimiseen ja jakamiseen asiakkaalle.

Puheeksi ottamisen pala

- Keskustelun aloittajan roolin valitseminen vahvistaa asiakkaan ymmärrystä siitä että hänenkin on lupa kuulla ja keskustella seksuaalisuudesta.
- Tietoisuus asiakkaan oikeuksista saada iän ja kehitystason huomioivaa seksuaalikasvatusta.
- Esimerkkejä: asiakkaiden ihmissuhdetaitoryhmä, kokemustoimijan ohjaama työpaja seksuaalioikeuksista.

Pala, jossa avustetaan seksissä passiivisesti

- Vammaisen henkilön passiivinen avustaminen seksissä on ennen kaikkea puhetta: ohjausta ja neuvoja seksuaalisuuden toteuttamiseen.
- Lähtökohtana avoin ja arvostava puhe asiakkaan tarpeista, joihin hän tarvitsee avustamista. Keskustelulle ja toiminnalle tulee olla suostumus sekä avustettavalta että avustajalta.
- Esimerkkejä: seksin apuvälineiden hankkiminen ja huolto, sekä ojentaminen seksitilanteessa, vaatteiden riisuminen ja pukeminen.

Pala, jossa avustetaan seksissä aktiivisesti

- Vammaisen henkilön aktiivinen avustaminen on itse seksitoiminnan aikana avustamista. Siinä avustaja ei itse harrasta seksiä.
- Avustamiselle tulee olla suostumus sekä avustettavalta, että avustajalta. Seksissä avustamisen pelisäännöt voidaan kirjata ylös turvallisuuden takaamiseksi.
- Esimerkkejä: liukuvoiteen lisääminen, käsien tai apuvälineiden asettelu oikeisiin paikkoihin tai asiakkaan liikuttelu seksin aikana.

Lähde: SEXPO, [linkki artikkeliin](#)

Pizzan maustaminen seksuaalineuvojilla

Seksuaalikasvatuksen pizzaan voi lisätä mausteita:
seksuaalineuvojien, -kasvattajien ja -terapeuttien
hyödyntäminen jokaisen palan kohdalla. Esimerkkejä:

- Konsultaatiot haastavissa tilanteissa
- Asiakkaan tukeminen hänen henkilökohtaisissa prosesseissaan
- Työyhteisön tukeminen ja kouluttaminen seksuaalikasvatuksessa

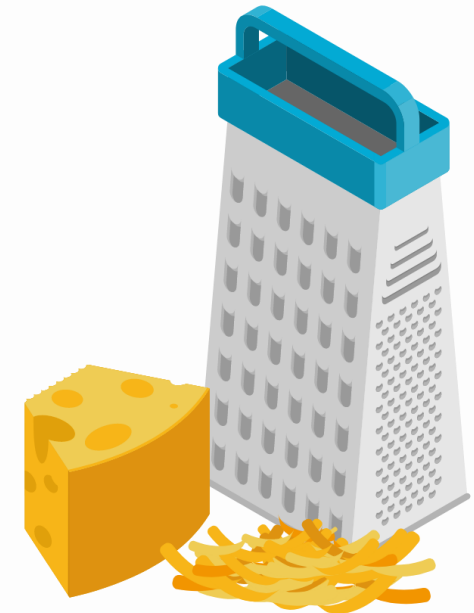

Pizzan maustaminen kokemustoimijoilla

Seksuaalikasvatuksen pizzaan voi lisätä mausteita:

Aspa-säätiön sekä muiden järjestöjen koulutettujen kokemustoimijoiden hyödyntäminen seksuaalisuuden teemojen käsittelyssä. Esimerkkejä:

- Kokemustoimijan teemapuheenvuorot asiakkaille, ammattilaisille ja opiskelijoille
- Kokemustoimijat mukana ohjaamassa seksuaalikasvatuksen työpajoja ja vauhdittamassa keskustelua

Kokonainen seksuaalikasvatuksen pizza

- Ammattilaisen oma prosessi
- Puheeksi ottaminen
- Kohtaaminen ja vastaaminen
- Seksissä avustaminen passiivisesti
- Seksissä avustaminen aktiivisesti
- Seksologien ja kokemustoimijoiden hyödyntäminen työssä

- Kokonaisena nähty asiakas, jonka seksuaalisuuden toteuttaminen mahdollistuu asumispalveluissa.
- Työntekijä, joka voi työskennellä turvallisesti, pitäen kiinni omista rajoistaan.

Lisätietoa ja työkaluja

- Voimaa seksuaalisuudesta -hankkeessa kehitetyt Lupa puhua -työkalut seksuaalisuuden puheeksi ottamiseen asiakastyössä: [linkki hankkeen nettisivuille](#)
- Tanja Roth: *Avusta ja ohjaa seksissä turvallisesti* (2016, Kynnys ry)
- SEXPO.fi, artikkeli avusteisesta seksistä: [linkki artikkeliin](#)

Lisätietoja
www.aspa.fi

*Seksuaalikasvatuksen pizzan on tarkastanut 1.12.2021
seksuaalikasvattaja Raila Riikonen.*